

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Lähtuvalt Mittetulundusühing Ristna sadam (registrikood 80366910, aadress Tõnissoo, Keibu küla, Lääne-Harju vald, Harju maakond) vee erikasutuse keskkonnaloa taotlusest, võttes aluseks haldusmenetluse seaduse § 40, § 46, veeseaduse § 2 lg 2, § 187 § p 8, 10, § 191 lg 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 1, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lg 1 p 1, § 6 lg 2 p 18 ja lg 4, § 6¹ lg 3 ja 5, § 9 lg 1, § 11 lg 2, 2², 2³, 4, 8 ja 8¹, ja § 12 lg 1¹ p 1 otsustan:

1.1. Jätta algatamata keskkonnamõju hindamine Mittetulundusühing Ristna sadam (registrikood 80366910, aadress Tõnissoo, Keibu küla, Lääne-Harju vald, Harju maakond) vee erikasutuse keskkonnaloa nr KL-520614 taotluse menetluse raames. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud, oluline on järgida töökorralduslike nõudeid.

1.2. Anda Mittetulundusühingule Ristna sadam vee erikasutuse keskkonnaluba nr KL-520614 Ristna Sadama (Tõnissoo, Keibu küla, Lääne-Harju vald, Harju maakond, kü 43101:001:2000) akvatooriumi ja sissesõidu süvendamiseks mahus 3000 m³. Süvenduspinnas on lubatud paigutada sadama kinnistule (kü 43101:001:2000) mahus kuni 100 m³, Kruusi kinnistu (kü 56201:001:0790) rannaalale ja pagurannale ja/või Ristna vana kruusakarjääri alale (kü 56201:001:0838) mahus 2900 m³. Lisaks teostatakse olemasoleva kai ja lainemurdja rekonstrueerimisel tahkete ainete paigutamist allpool keskmist veetaset: betoon mahus 90 m³ ja maakivid mahus 50 m³. Keskkonnaluba antakse kehtivusega kuni 01.07.2024. kuni 01.07.2030.

1.3. Määrata vee erikasutuse keskkonnaloale nr KL-520614 töökorralduslikud nõuded ja tingimused vee erikasutuse mõju vähendamiseks (loa tabel V16) ja nõuded teabe esitamiseks (loa tabel V17), nagu kirjas korralduse ptk 3.2. ja 3.3.

1.4. Keskkonnaloa tabel on käesoleva korralduse lahutamatuks osaks.

1.5. Korraldus jõustub selle teatavakstegemisest.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

2.1.1. Mittetulundusühing Ristna sadam (registrikood 80366910, aadress Tõnissoo, Keibu küla, Lääne-Harju vald, Harju maakond) esitas 02.10.2023 vee erikasutuse keskkonnaloa (edaspidi *keskkonnaluba*) taotluse. Taotlust täiendati 31.10.2023 ja 16.11.2023. Nõuetekohane [\[1\]](#) taotlus on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 16.11.2023 menetluse nr M-125993 all taotlusena T-KL/1020253-3 (edaspidi *taotlus*). Keskkonnaamet pidas esitatud infot piisavaks keskkonnaloa menetluse algatamiseks. Haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 35 lg 1 p 1 järgi algab haldusmenetlus taotluse esitamisega haldusorganile.

2.1.2. Taotluse kohaselt kavandatakse Ristna Sadama (Tõnissoo, Keibu küla, Lääne-Harju vald, Harju maakond, kü 43101:001:2000) akvatooriumi ja sissesõidu süvendustöid mahus 3000 m³. Süvenduspinnas sooviti paigutada sadama kinnistule (kü 43101:001:2000) mahus kuni 100 m³ ja Ristna vana kruusakarjääri alale (Vihterpalu metskond 3, kü 56201:001:0838) mahus 2900 m³. Lisaks kavandati olemasoleva kai ja lainemurdja rekonstrueerimisel tahkete ainete paigutamist: betoon mahus 90 m³ ja maakivid mahus 50 m³. Keskkonnaluba taotleti kehtivusega 01.07.2024. kuni 01.07.2030.

2.2. Keskkonnaloa taotluse menetluse algatamisest teavitamine

2.2.1. Loa andja teavitas 21.11.2023 taotlejat taotluse menetlusse võtmisest (registreeritud 21.11.2023 KOTKAS kirja nr DM-125993-6 all) ning küsis Lääne-Harju Vallavalitsuselt arvamust taotluse kohta (keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 43 lg 1) (registreeritud KOTKAS 21.11.2023 kirja nr DM-125993-7 all).

2.2.2. Loa andja teavitas 21.11.2023 avalikkust keskkonnaloa menetluse algatamisest väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet ei pea teate avaldamist kohalikus või maakondlikus ajalehes vajalikuks (KeÜS § 47 lg 2 kohaselt võib teate jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi). Tegevus toimub olemasolevas sadamas. Hooldustööd on vajalik ohutu laevaliikluse tagamiseks, hoidmaks laevateedel ettenähtud sügavusi. Kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike (ajutine ja lokaalne), et selle vastu puudub eeldatavalt piisav avalik huvi.

2.2.3. Loa andja teavitas 21.11.2023 puudutatud isikuid taotluse esitamisest (registreeritud KOTKAS 21.11.2023 kirja nr DM-125993-6 all) (KeÜS § 46 lg 1 p 1).

2.2.4. Taotlusele esitas arvamused Jelena Hartsenko (registreeritud KOTKAS 06.12.2023 kirja nr DM-125993-8 all), Karin Pedak (registreeritud KOTKAS 06.12.2023 kirja nr DM-125993-9 all), Kalle Pedak (registreeritud KOTKAS 07.12.2023 kirja nr DM-125993-10 all) ja Riigimetsa Majandamise Keskus (edaspidi *RMK*) (registreeritud KOTKAS 15.12.2023 kirja nr DM-125993-15 all). Esitatud arvamustes seatakse kahtluse alla süvendamistööde tegelik mõju, maht ja vajalikkus. Lisaks pööratakse tähelepanu, et puudub kooskõlastus pinnase paigutamiseks Ristna vana kruusakarjääri alal. Täpsemalt on esitatud seisukohti käsitletud pkt 2.3.

2.2.5. Lääne-Harju Vallavalitsus palus seisukoha kujundamiseks neile edastada taotluse osas esitatud arvamused ja Keskkonnaameti seisukoha keskkonnamõju hindamise vajalikkuse kohta (registreeritud KOTKAS 14.12.2023 kirja nr DM-125993-13 all). Keskkonnaamet edastas Lääne-Harju Vallavalitsusele teadmiseks menetluse käigus saabunud arvamused (registreeritud KOTKAS 14.12.2023 kirja nr DM-125993-14).

2.2.6. Keskkonnaamet palus 14.12.2023 kirjaga (registreeritud KOTKAS 14.12.2023 kirja nr DM-125993-14) Mittetulundusühingul Ristna sadam esitada lisaselgitused lähtuvalt Keskkonnaametile laekunud arvamustest. Keskkonnaloa menetlus peatub kuni lisaandmete esitamise ajani (KeÜS § 49 lg 1¹).

2.2.7. Mittetulundusühing Ristna sadam esitas 15.01.2024 (registreeritud KOTKAS 15.01.2024 kirja nr DM-125993-16) lisaselgitused tegevuse osas.

2.2.8. Kalle Pedak edastas ettepaneku taotlusele lähtuvalt Mittetulundusühing Ristna sadam 15.01.2024 lisaselgitustest (registreeritud KOTKAS 29.01.2024 kirja nr DM-125993-17).

2.2.9. Keskkonnaamet palus 30.01.2024 kirjaga (registreeritud KOTKAS 30.01.2024 kirja nr DM-125993-8) Mittetulundusühingul Ristna sadam esitada seisukohad lähtuvalt Keskkonnaametile laekunud arvamusest. Keskkonnaamet edastas info teadmiseks ka kohalikule omavalitsusele Keskkonnaloa menetlus peatub kuni lisaandmete esitamise ajani (KeÜS § 49 lg 1¹).

2.2.10. Mittetulundusühing Ristna sadam esitas 26.02.2024 (registreeritud KOTKAS 22.02.2024 kirja nr DM-125993-21) lisaselgitused tegevuse osas.

2.3. Taotlusele laekunud arvamused

Allpool on esitatud Keskkonnaametile laekunud arvamused/küsimused taotluse osas koos Mittetulundusühingul Ristna sadam lisaselgitustega ja Keskkonnaameti kommentaaridega.

Jelena Hartsenko 06.12.2023 küsimused

2.3.1. Töid teostatakse väljaspool kalade kudeaega. Millal täpsemalt? Mis kalad?

Taotleja selgituste kohaselt ei teostata töid kalade peamisel kudeajal 15 aprill-25 juuni.

Keskkonnaamet selgitab, et piirkonnas leidub Soome lahele tavapäraseid kalaliike nagu tursk, tuulehaug, kammeljas, lõhilased, merisiig, meritint, ahven jne. ning ka töönduslikult mitteolulised emakala, merivarblane, meripühvel jt. Piirkonnas ei ole teada olulisi kudejõgesid, mida kasutavad kudemiseks sügisesed kudejad. Seega on taotleja välja toodud tööde ajastamine asjakohane.

2.3.2. „Kavandatav tegevust ei oma olulist mõju keskkonnale.“ Kas vastav uuring on tehtud? Mida tähendab olulist mõju? Kas tõenäosusteooria järgi usaldatavusega 95%?

Taotleja selgituste kohaselt on olulise mõju puudumise all silmas peetud tõenäosusteooria järgi usaldatavusega 95%. Väide põhineb, kus 95% usaldustase tagab piisava kindluse tulemuste ennustatavuses. See meetod on kasutusel keskkonnamõjude hindamisel ja võimaldab väita, et projekt ei avalda olulist mõju keskkonnale kõrge usaldusväärtusega.

Keskkonnaamet selgitab, et olulisuse hinnang on kokkuleppeline, teaduses on laiemalt kasutuses 5% ja 10% piir, see tähendab, nähtus peab olema mõjutatud vähemalt 5% või 10% ulatuses ja seejuures nimetatud erinevus peab lisanduma looduslikule varieeruvusele[2].

2.3.3. „Lähim eluhoone asub 150 m kaugusel, kus elab üks inimene.“ Kas rohkem inimesi ei elaselles raadiuses?

Taotleja selgituste kohaselt süvendusalast 150 m raadiuses asuvaid hooneid (peale ühe, kus elab püsivalt üks inimene) kasutatakse teadaolevalt suvekodudena.

Keskkonnaamet lisab, et sadama kinnistu piirneb Kruusi kinnistuga (kü 56201:001:0790, 100% elamumaa), Kiisu kinnistuga (kü 56201:001:1770, 100% elamumaa), Mereranna kinnistuga (kü 56201:001:0082, 100% elamumaa) ja Kalda kinnistuga (kü 56201:001:0391, 100% elamumaa). Rahvastikuregistri andmetel on Kruusi ja Kalda kinnistu omanikud oma aadressiks määranud nimetatud kinnistud, seega võib eeldada, et elamuid kasutatakse aastaringseks elamiseks. Seega on tõenäoline, et sadama lähiümbruses on elanikke siiski rohkem kui taotleja arvamuse kohaselt. Sellest on lähtunud Keskkonnaamet ka keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang (edaspidi *eelhinnangu*) koostamisel (vt lisa Eelhinnang). Edastame keskkonnaloa, keskkonnaloa andmise otsuse kui ka eelhinnangu eelnõud kõigile tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks.

2.3.4. „Süvendamise käigus tekib lühiajaline hõljum ja müra.“ Minu meeles ca 3-4 aastat tagasi olid juba süvendustööd. Meie tundsiime juba nii nimetatud müra ja hõljumi. Mida tähendab lühiajaline?

Taotleja selgituste kohaselt võib eelnevatest tegevusest lähtuvalt öelda, et süvenduse käigus tekkiv hõljum hajub järgmiseks hommikuks. Tööde käigus tekkiv müra ei ületa tavalise linna müra taset. Seda põhjendatakse kasutatava tehnika vastavusega kehtestatud müra normidele asustatud piirkondades. Täpsustatakse, et sadama näol on tegemist tootmismaaga, kus müra teke ongi tavapärane.

Keskkonnaamet on tegevusega kaasnevat müra ja heljumi teket analüüsinud eelhinnangu ptk 1.1.5.

Karin Pedak 06.12.2023 küsimused

2.3.5. Sadamas algasid ehitustööd aastal 2018. Viis aastat hiljem rekonstrueerimistööd, 7 aastase kasutusloaga? Ehitus, mis venib, venib ja venib?

Kavandatavat tegevust on käsitletud eelhinnangu ptk 1.1.1. ning varasemaid töid samas eelhinnangu ptk 1.2.1.

Keskkonnaamet selgitab, et sadamasse kuhjub aja jooksul setteid, eriti suur on setete kuhjumine jäävabade ja tormiste talvedega. Samuti on loomulik sadamarajatiste endi hooldus, kuna ka neid kulutab tormine meri. Seega vajavad kõik sadamad regulaarseid hooldustöid ohutu navigatsiooni tagamiseks. Seega on ka käesolevad hooldustööd põhjendatud.

Kalle Pedak 07.12.2023 küsimused

2.3.6. Soovin, et kutsutakse kokku ümarlaud, milles loa taotleja tutvustaks süvendamise tööde mahtu ja vajalikkust. Siiani ühtegi ümarlauda toimunud ei ole. Taotluses on märgitud, et kavandatakse akvatooriumi ja sissesõidu süvendustöid mahus 3000 m³. Kuid samas jääb hetkel arusaamatuks, kui palju reaalselt süvendatakse - kas 20 cm või 1 m või koguni 5 m? Ümarlauale võiks kutsuda naaberkinnistute omanikud 1 km raadiuses. Süvendustööd ja selle tagajärjed võivad mõjutada kogu kogukonda. Näiteks kui seal hakkavad randuma kalalaevad.

Kavandatavat tegevust on käsitletud eelhinnangu ptk 1.1.1. ning varasemaid töid eelhinnangu ptk 1.2.1.

Keskkonnaamet selgitab, et esmalt on huvitatud isikutel võimalik tutvuda Keskkonnaameti koostatud eelhinnanguga. Koostatud eelhinnang annab selgitused tõusnud küsimustele ning esialgu ei näe Keskkonnaamet vajadust ümarlaua kokku kutsumiseks. Kui siiski jääb üles küsimusi ka peale eelhinnangu ja keskkonnaloa andmise otsuse eelnõuga tutvumist on võimalik teha ettepanek avaliku istungi läbiviimiseks.

2.3.7. Palun enne taotluse rahuldamise otsustamist hinnata süvendustööde tegelikkuse mõju. Hindamise eesmärk oleks välja selgitada, kas süvendustööd võivad tekitada meres suuremaid ja kõrgemaid laineid, mis randuvad ja kas selle tulemusena võivad lained lõhkuda naaberkinnistute kallast. Veel oleks vaja hinnata süvendamise käigus ja selle tulemusena tekkivate hõljumite mõju naaberkinnistutele. Vajalik on analüüsida, kas süvendustööde tulemusel võib kaasneda keskkonnoaht.

Olete oma kirjas märkinud, et eeldatavalt on keskkonnarisk ja keskkonnahäiring vähene. Kas nimetatud ka tegelikkusele vastab, vajab täiendavat väljaselgitamist.

2018-2019 aastal on sadamas ehitatud uus sild ja sellele eelnenud süvendustööd on mõjutanud naaberkinnistute kallast. Peale nende tööde tegemist hakkas meri lõhkuma ja "ära tassima" naaberkinnistute kallast.

Arusaamatuks jääb ka, miks luba taodeldakse nii pikaks ajaks - 7 aastaks Kas süvendada võib siis igal aastal?

Taotleja selgitab, et peale varasemaid tegevusi on tehtud visuaalne uuring. Uuritud on setete kuhjumist sadamabasseini, need on oluliselt vähenenud, kõrval asuvate kinnistute rannajoon on muutusetu. Süvenduse käigus tekkiv hõljum on hajunud järgmiseks hommikuks.

Kavandatavat tegevust on käsitletud eelhinnangu ptk 1.1.1. ning varasemaid töid eelhinnangu

ptk 1.2.1.

Riigimetsa Majandamise Keskus 15.12.2023 küsimused

2.3.8. Maaüksuse Vihterpalu metskond 3, (56201:001:0838) valitsejaks on Kliimaministeerium ning volitatud asutuseks RMK. Juhime tähelepanu, et taotleja peab kooskõlastama RMK-ga maaüksuse Vihterpalu metskond 3 kasutamise süvenduspinnase ladestamiseks. Seni pole keskkonnaloa taotleja RMK-ga ühendust nimetatud teemal ühendust võtnud.

Taotluse lisamaterjalidega esitati vastav kooskõlastus[3]. RMK kooskõlastab materjali ladustamise RMK halduses oleval kinnistul Vihterpalu metskond 3 järgmistel tingimustel:

- * vähemalt 2 nädalat enne süvendamistööde algust kooskõlastatakse materjali ladustamise koht Ristna vanas kruusakarjääris kohapeal;
- * ladustatud materjal tasandatakse esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui 2 kuud peale süvendustööde lõppu.

Keskkonnaamet selgitab, et nimetatud nõuded seatakse ühtlasi keskkonnaloa nõudeks (vt ptk 1.3.).

Kalle Pedak 29.01.2024 küsimused

2.3.9. Taotleja väidab, et 150m raadiuses olevaid hooneid (peale ühe) kasutatakse suvekodudena. See väide on puudulik. Reaalselt jääb 150 m raadiusesse 10 kinnistut koos 6 majapidamisega. Menetluse infot võiks nendega jagada ja kuulata ka kinnistute omanike seisukohti. Tegevus sadamas avaldab ju mõju ka ümbruskonna kogukonna tegemistele. Sadama omanikud kogukonnaga infot oma tegemiste kohta ei ole jaganud.

Vt p 2.3.3.

2.3.10. Vee erikasutusloa nr L.VV/327063 kohaselt pidi taotleja süvendatud pinnase välja vedama. Seda tehti osaliselt. Osaliselt ladustati pinnast merre kuhjana, mida tormid liigutavad edasi tagasi siinamaani“.

Taotleja selgitab, et tööde teostajaid on teavitatud vee erikasutusloa nõuetest ja nad on kohustunud neid täitma.

Keskkonnaamet selgitab, et tegevuse kontrollimisel lähtutakse esitatud vee erikasutuse aruannetest. Konkreetsete kaebuste osas on oluline pöörduda koheselt Keskkonnaameti poole, et oleks võimalik olukord fikseerida ja sellest lähtudes konkreetsete asjaoludega tegeleda (tegevuse lubatavus, kaasnev häiring vm). Käesolevas menetluses lähtutakse taotluses nimetatud tegevustest.

2.3.11. Toodi välja, et süvendustööd tehti ainult uue kai ehitamisega. Tegelikult olid süvendamise tööd palju suuremad ja rajati ka sadamasse sissesõidu süvend. Jääb mulje, et teostatud tööde üle puudus järelevalve ja tegelikult teostatud töid ei ole keegi kontrollinud. Keskkonnaamet käsitleb tehtud töid eelhinnangu ptk 1.2.1.

2.3.12. *Taotleja väide, et peale uue muuli rajamist ja mitmeid süvendustöid ei ole rannaprotsessi muutunud, on vale. Rannajoon on muutunud tugevalt, kus sadamast Alliklepa poole olev naaberkinnistute kallast on tormid tugevalt lõhkunud ja kallast mere "tassinud". Kas rannajoone muutumise ja kalda kahjustumise põhjuseks on sadamas tehtud ja praeguse eriloa taotlemisega seotud edasised süvendustööd, on vaja välja selgitada. Kalda kahjustumise ja lõhkumise vältimiseks tuleb taotlejale süvendustööde teostajana panna kohustus kalda tugevdamiseks nii oma kinnistul kui ka naaberkinnistutel, kui tema tegevusel on mõju ka neile. Keskkonnaamet käsitleb piirkonna rannaprotsesse eelhinnangu ptk 1.2.2. ning kavandatava tegevuse mõjusid ptk 1.3.1.*

2.3.13. *Tegelikult jäävad arusaamatuks taotleja tegelikud eesmärgid. Sadama rajades oleks võinud ju ette näha tööde mahu ja sadama süvise sobilikkuse antud piirkonnas enne ehitustööde alustamist. Jääb mulje, et omanikul on soov lihtsalt "euro toetusi" kasutada. Kui toetused jätkuvad, kas siis tulevikus peavad kohalikud elanikud arvestama ka veel võimalike järgnevate süvendus- ja ehitustöödega? On ebaselge, kas tulevikus tahetakse rajada süvasadamat? Mis on taotleja tegelik eesmärk? Praegu jääb mulje, et on vaja süvendada iga aasta natuke, kuni on süvasadam valmis ilma ühegi keskkonna mõjude hindamiseta. Kui toetused jätkuvad, kas siis tulevikus peavad kohalikud elanikud arvestama ka veel võimalike järgnevate süvendus- ja ehitustöödega? On ebaselge, kas tulevikus tahetakse rajada süvasadamat? Mis on taotleja tegelik eesmärk? Praegu jääb mulje, et on vaja süvendada iga aasta natuke, kuni on süvasadam valmis ilma ühegi keskkonna mõjude hindamiseta.*

Keskkonnaamet selgitab, et on käsitletud sadamas kavandatavat tegevust eelhinnangu ptk 1.1.1. ja kasutuskooormust eelhinnangu ptk 1.2.1. Kavandatav tegevus on tavapärane sadamate regulaarne hooldus.

2.4. Otsuse eelnõu avalikustamine ja menetlusosaliste ärakuulamine

2.4.1. Loa andja teavitas 05.03.2024 keskkonnaloa nr KL-520614 andmise otsuse eelnõu ning eelhinnangu ja sellega seonduva keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) algatamata jätmise otsuse eelnõu (edaspidi *eelnõud*) valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaande ja saatis menetlusosalistele ja puudutatud isikutele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (haldusmenetluseseadus (edaspidi *HMS*) § 40 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi (edaspidi *KeHJS*) § 11 lg 2²).

2.4.2. Lääne-Harju Vallavalitsis esitas 20.03.2024 kirjaga (registreeritud KOTKAS 20.03.2024 kirja nr DM-125993-24 all) ettepanekud eelnõudele. Lääne-Harju Vallavalitsis nõustus Mittetulundusühingule Ristna sadam keskkonnaloa andmisega Ristna sadama rekonstrueerimiseks. Lisaks tehti ettepanek lisada teavitamise nõue: „Enne tööde alustamist teavitada Lääne-Harju Vallavalitsust ja menetlusosalisi kirjalikult“.

Keskkonnaamet lisab keskkonnaloa tabelisse V16 nõude „Nädal aega enne süvendustööde alustamist teavitada kirjalikult Keskkonnaametit, Lääne-Harju Vallavalitsist ja sadama piirinaabreid.“. Keskkonnaamet selgitab, et kuna loa omajal puuduvad menetlusosaliste

kontaktandmed, ei ole kõigi menetlusosaliste teavitamine võimalik. Siiski on võimalik teavitada vähemalt sadama piirinaabreid (teavitus kinnistu postkasti). Vallavalitsusel on võimalus vastavat teavitust jagada valla veebilehel.

2.4.3. Kalle Pedak esitas 18.03.2024 kirjaga (registreeritud KOTKAS 20.03.2024 kirja nr DM-125993-23 all) soovi korraldada avalik istung.

2.4.4. Tuginedes HMS § 50 lg 2 p-le 1 tegi Keskkonnaamet ettepaneku korraldada avalik arutelu, mille käigus on igal ajal õigus avaldada suuliselt arvamust keskkonnaloa taotluse ja eelnõude kohta. Keskkonnaamet teavitas 26.03.2024 kirjaga (registreeritud KOTKAS 26.03.2024 kirja nr DM-125993-25 all) avaliku istungi korraldamisest 10.04.2024 kell 14:00 Ristna sadamas.

Võttes arvesse avaliku istungi korraldamise vajadust ning avaliku istungil esitatavate ettepanekute ja vastuväidet analüüsi vajadust, ei ole võimalik viia läbi menetlust etteantud tähtaja jooksul. Seega pikendas Keskkonnaamet keskkonnaloa taotluse menetluse tähtaega kuni 31.05.2024 (KeÜS § 48 lg 5).

2.4.5. Avalik istung toimus Ristna sadamas 10.04.2024. Avalikul istungil tehti ettepanek paigutada süvenduspinnast mh Kruusi kinnitu (kü 56201:001:0790) rannaalale erosiooniohu leevendamiseks. Kohapeal tehti ka paikvaatlus, mille käigus oli võimalik näha erodeerinud rannaala. Avaliku istungi protokoll on registreeritud KOTKAS 12.04.2024 kirja nr DM-125993-26 all ning see edastati tutvumiseks avalikul istungil osalejatele. Vastuväiteid protokollis osas ei esitatud.

2.4.6. Keskkonnaamet täiendas keskkonnaloa nr KL-520614 andmise otsuse eelnõud ning eelhindangu ja sellega seonduva KMH algamata jätmise otsuse eelnõud ja loa eelnõud, lisades sinna süvenduspinnase paigutamise kohana ka Kruusi kinnitu (kü 56201:001:0790) rannaala (vt korralduse p 3.2.1., 3.2.4., 3.2.6., 3.3.4, loa tabel V16 p 3, eelhindangu ptk 1.2.2., 1.3.1.).

2.4.7. Loa andja teavitas **xx.05.2024** keskkonnaloa nr KL-520614 andmise otsuse eelnõu ning eelhindangu ja sellega seonduva KMH algamata jätmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja puudutatud isikutele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (HMS § 40 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, (KeHJS § 11 lg 2²).

[1] veeseaduse (edaspidi *VeeS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § § 42 lg 1 ja keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded“.

[2] Tõnis Põder, 2017. Keskkonnamõju hindamise käsiraamat. Kättesaadav: https://www.envir.ee/sites/default/files/poder_kmh_kasiraamat.pdf (18.01.2024).

[3] Taotluse lisamaterjalide registreeritud KOTKAS 15.01.2024 kirja nr [DM-125993-15](#) all.

3. KAALUTLUSED

3.1. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

3.1.1. Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (KeHJS § 3 lg 1 p 1 ja p 2).

3.1.2. Planeeritav tegevus ei ole olulise keskkonnamõjuga tegevus KeHJS mõistes (KeHJS § 11 lg 3, § 6 lg 1), seega keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) algatamine ei ole kohustuslik ja KMH-d ei algatata KMH vajadust põhjendamata. KeHJS § 11 lg 4 kohaselt tuleb KeHJS § 6 lg 2 nimetatud tegevuste korral kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist lisades otsusele KeHJS § 6¹ kohase eelhindamise tulemused.

3.1.3. Keskkonnaamet peab andma eelhindangu ja kaaluma KMH vajalikkust (KeHJS § 6 lg 2³) kuna planeeritakse süvendamist mahus üle 500 m³ (KeHJS § 6 lg 2 p 18, § 6¹ lg 3, § 11 lg 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi *määrus nr 224*) § 1 lg 1, § 11 p 7²).

3.1.4. Keskkonnaamet on andnud eelhindangu (lisa eelhindang), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

- kavandatav tegevus ei mõjuta oluliselt kaitsealasid, kaitstavate liikide elupaikasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
- kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhusaastatuse osas, vibratsioon puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega;
- kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.

3.2. Kaalutlused keskkonnavalda andmisel

3.2.1. VeeS § 2 lg 2 ja KeÜS § 41 lg 1 p 1 koostoimes on vee erikasutuse aluseks vee erikasutuse keskkonnavalda. Vastavalt VeeS §187 punktile 8 ja 10 on keskkonnavalda kohustuslik, kui süvendatakse veekogu või paigutatakse veekogu põhja süvenduspinnast mahuga alates 100 kuupmeetrist (p 8) ja kui toimub tahkete ainete paigutamine mahuga alates 100 kuupmeetrist (p 10).

Keskkonnavalda p 1.2. kohaselt antakse keskkonnavalda Mittetulundusühingule Ristna sadam Ristna Sadama (Tõnissoo, Keibu küla, Lääne-Harju vald, Harju maakond, kü 43101:001:2000) akvatooriumi ja sissesõidu süvendamiseks mahus 3000 m³. Süvenduspinnas on lubatud paigutada sadama kinnistule (kü 43101:001:2000) mahus kuni 100 m³ ning **Kruusi kinnistu (kü 56201:001:0790) rannaalale ja pagurannale**[\[1\]](#) ja/või Ristna vanasse kruusakarjääri (kü 56201:001:0838) mahus kuni 2900 m³. Lisaks teostatakse olemasoleva kai ja lainemurdja rekonstrueerimisel tahkete ainete paigutamist allpool keskmist veetaset: betoon mahus 90 m³ ja

maakivid mahus 50 m³ (vt täpsem tegevuse kirjeldus eelhinnangu p 1.1.1).

3.2.2. VeeS § 189 lg 1 kohaselt on vee erikasutuse keskkonnaluba tähtjatu, va kui tegevus on ühekordne (VeeS § 189 lg 1 p 2). Taotluse kohaselt kavandatakse hooldustöid, milleks on vajalik taotleda toetust. Toetuse taotlemiseks on vajalik kehtiva keskkonnaloa olemasolu (vt eelhinnangu ptk 1.1.1.). Hooldustööde vajadus ja maht sõltuvad talvede iseloomust, suuremate tööde puhul on tööde planeerimine seotud toetuste taotlemisega. Seega on põhjendatud keskkonnaloa taotlemine pikemaks perioodiks ning lähtuda maksimaalsetest võimalikest vajadustest. Arvestades toetuse taotlemise aega ning asjaolu, et toetust ei pruugi saada esimesel taotlemisel, taotletakse keskkonnaluba kehtivusega kuni 01.07.2024. kuni 01.07.2030. Keskkonnaluba antakse lähtuvalt taotlusest kehtivusega 01.07.2024. kuni 01.07.2030.

3.2.3. Süvendustööd toimuvad Ristna sadama akvatooriumis ja sissesõidul. Rekonstrueeritakse olemasolevaid rajatisi (ehitusregistrikood 220697075, 220701547). Süvenduspinnast paigutatakse sadama kinnistule (kü 43101:001:2000), **Kruusi kinnistu (kü 56201:001:0790) rannaalale ja pagurannale** ja/või Ristna vanasse kruusakarjääri (kü 56201:001:0838). Käesolevalt uusi rajatisi ei planeerita.

Eesti mereala sisemeri on avalik veekogu ja kuulub riigile (VeeS § 23). Kinnisomand ulatub avaliku veekogu kaldajooneni ja kaldajoon on veekogu tavaline veepiir (asjaõigusseadus § 133 lg 1). Avaliku veekoguga piirneva kaldakinnisasja omanikul on õigus koormata avalikku veekogu üle kinnisasja piiri ulatuva ning veekogu põhjale toetuva kaldaga püsivalt ühendatud ehitisega seaduses sätestatud tingimustel ja korras (VeeS § 214 lg 2). Seega on õigus ka olemasolevaid rajatisi hooldada.

Ettepanek süvenduspinnase paigutamiseks Kruusi kinnistu rannaalale erosiooni mõju leevendamiseks tuli avaliku istungi käigus kinnistu omanikult. Ettepanek on fikseeritud avaliku istungi protokollis.

Alternatiivne süvenduspinnase ladestusala endise Ristna kruusakarjääri alal kuulub Riigimetsa Majandamise Keskusele, kellega on tegevus kooskõlastatud.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 2).

3.2.4. Looduskaitseaduse (edaspidi *LKS*) § 38 lg 3 kohaselt on ehituskeeluvööndis uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud. Seejuures pole oluline, et rajatis on ajutine. Ehituskeeld ei laiene kehtestatud detailplaneeringuga (edaspidi *DP*) või kehtestatud üldplaneeringuga (edaspidi *ÜP*) kavandatud sadamaehitisele või rannakindlustusrajatistele (LKS § 38 lg 5 p 2 ja p 3). KeÜS § 55 sätestab, et kui keskkonnaloaga lubatavaks tegevuseks või sellise ehitise püstitamiseks, mille jaoks ehitisluba ei anta enne keskkonnaloa andmist, on vaja kehtestada DP, ei anta keskkonnaluba enne sellise DP kehtestamist.

Käesoleval juhul kavandatav hooldussüvendus ja olemasolevate rajatiste rekonstrueerimine ei ole tegevus, mis vajaks eraldi DP (ehitusseadustik § 12 lg 2, planeeringuseaduse § 125, LKS §

38 lg 5 p 2). Ei kavandata uute rajatiste püstitamist ega olulist laiendamist (laiendamist üle 1/3). Toimub olemasolevate rajatiste hooldus.

Pinnast loetakse jäätmeteks, kui see on seisnud ladestuskohas kolm aastat. Samuti, kui süvenduspinnase kasutamise aeg ja koht ei ole kindel ja garanteeritud loetakse ladustatud süvenduspinnas jäätmeteks (jäätmeseadus (edaspidi *JääTS* § 35² lg 1 p 4). Süvenduspinnase püsivalt paigaldamist maapinnale mäena või vallina käsitletakse insenerehitisena (*JääTS* § 35² lg 2²).

Kui süvenduspinnas paigutatakse rannaalale madala veega ajal, siis esimesed tugevamad lained kõrgema meretasemega hakkaks seda materjali ise kohe piki randa edasi kandma ja sortima. Seega paigutatava süvenduspinnase kihi paksus võib olla isegi suurem kui maapoolne vall. See vajub ise osaliselt kokku ja tuul puhub ilmselt osa liiva maismaale, mis suurendab selle sisemaa tormikindlust (maapind tõuseb aegamööda kõrgemaks). Ka pumpamise meetodit kasutades hakkavad pinnast vormida looduslikud protsessid.

Siiski, kui pinnast paigutatakse Ristna vanasse kruusakarjääri (kü 56201:001:0838), tuleb see pärast süvendatud pinnase tahenemist planeerida. Ei ole lubatud süvenduspinnase mägedesse või vallidesse paigutamine kinnistul. Nimetatud nõue on toodud ka RMK kooskõlastuses. Selguse mõttes fikseeritakse see keskkonnaloas töökorraldusliku nõudena (vt p 3.3.4.).

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 4).

3.2.5. Süvendamisega võib kaasneda mõningane heljumi teke ja toitainete/ohtlike ainete vabanemine setetest, st muutub vee kvaliteet. 07.10.2022 kinnitati keskkonnaministri käskkirjaga nr 357 veemajanduskavad ja meetmeprogramm lisadega^[2]. 2022-2027 veemajanduskavade eesmärgiks on mh pinna - ja põhjavee vähemalt hea seisundi saavutamine. Veemajanduskavade meetmeprogrammi (edaspidi *VMK*) kohaselt on oluline uutest ja olemasolevatest koormusallikatest tuleneva veekogumi ohustatuse vältimine, et saavutada merekeskkonna hea seisund (VeeS § 31 lg 1 p 6). Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2021-2027 kohaselt on 2027. aastaks seatud veekogumi seisundi eesmärgiks hea^[3].

Taotluse kohaselt süvendatakse akvatooriumi sissekandunud setendit (liiv kuni 70%, muda kuni 20%, kivid kuni 10%). Eelhinnangu p 1.1.5. kohaselt süvendatav pinnas reostunud ei ole. Täpsemad pinnase analüüsid ei ole vajalikud HELCOM Süvendamise ja kaadamise juhendi^[4] p 6.10. b ja c kohaselt: pinnas koosneb peaaegu eranditult liivast, kruusast või kivist; märgatavate varasemate ja praeguste saasteallikate puudumine ja kui süvendamine ei ületa 10 000 tonni aastas.

Eelhinnangu p 1.3.1. kohaselt sellises mahus põhjasetete häirimisel tekkiv toitainete lahustumine veesambasse ei põhjusta täiendavat pelaagilist primaarproduktiooni määral, mis võiks mõjutada veekogumi seisundit. Üldisi veekaitse eesmarke silmas pidades (VeeS § 31 lg 1 p 6) ning hajuheite minimeerimiseks (VeeS § 119 p 6) on võimalik rakendada vastavaid töökorralduslikke nõudeid: tuleb järgida ilmastikutingimusi (vt p 3.3.1., 3.3.2.) ning

süvendustööde teostamisel peab teostama pidevalt visuaalset seiret ja vastavalt töid korraldama (vt p 3.3.3.). Süvenduspinnase sadama kinnistule paigaldamisel tuleb välistada, et pinnas voolab merre ning tekiks oht, et pinnas kandub uuesti sadamasse (vt p 3.3.4.), samuti tuleb välistada võimalik mõju põhjaveele (vt p 3.3.4.). Kasutades töödeks töökorras tehnikat (vt p 3.3.5.) on minimeeritud reostuse risk.

Teostades töid vastavalt taotlusele (vt p 3.3.6.) keskkonnaloas toodud nõuetele ja tingimustele (vt p 3.3.), jäävad süvendamise ja süvenduspinnase paigutamisega kaasnevad võimalikud muutused veekeskkonnas loodusliku muutlikkuse piiridesse, muutused on ajutised ning mõju Pakri lahe rannikuveekogumile on lokaalne ja tegevuse tulemusena ei halvene seisund veepoliitika raamdirektiivi mõttes.

Keskkonnaloa andmisest keeldumiseks puuduvad VeeS § 192 lg 3 p 8, 9 ja 10 toodud alused.

3.2.6. Süvendustöödega kaasneb vahetu elupaikade kadu, lisaks kaasneb töödega müra ja heljumi levik, mis võib häirida elustikku. Eesti Merestrateegia kohaselt on Eesti mereala keskkonnaseisundit mõjutavaks surveteguriks mh tööd, mis mõjutavad merepõhja terviklikkust ja hüdrograafilisi tingimusi. Merestrateegia üheks keskkonnasihiks on, et merepõhja terviklikkus on tasemel, mis tagab ökosüsteemi funktsioneerimise ja struktuuri.

Süvendustööde alal puuduvad kaitstavad elupaigatüübid, alal ei ole registreeritud kaitsealuste liikide elupaiku. Arvestades, et töid teostatakse taotluse kohaselt väljaspool kalade peamist kudeaega ja lindude pesitsusaega, ei kaasne tegevusega olulist negatiivset mõju kalastikule ja linnustikule. Vastav töökorraldus fikseeritakse töökorraldusliku meetmena (vt p 3.3.1.).

Ka süvenduspinnase paigutamisega kaasneb vahetu elupaikade kadu. Sadama kinnistu on inim mõjuga ala, kus olulised elupaigad puuduvad, tegemist on hooldatud ja niidetud alaga. **Kruusi kinnistu rannaalal kaitstavad elupaigatüübid puuduvad. Rannaalale ja pagurannale kruusa, liiva ja orgaanika paigutamisel on tegemist just täpselt sama materjaliga, mis rannaalal praegu on (adravall veepiiril, rannal liiva ja kruusa segu, ajurannas peamiselt kruusast koosnev vall) ja mis sinna looduslikult ka jõuaks. Pinnase paigutamine toetab looduskoosluste säilitamist. Pinnase paigutamisel rannale ja pagurannale stabiliseeritakse olemasolevat rannajoont.** Ristna endisesse kruusakarjääri on varasemalt süvenduspinnast juba paigutatud. Taotluse kohaselt on pinnase paigutuse ala endises kruusakarjääris ca 500 m autosõidu kaugusel, seega on ala väljaspool Keibu-Ristna hoiuala. Siiski fikseeritakse ettevaatuspõhimõttest lähtudes, et lubatud on pinnast paigutada väljaspool Keibu-Ristna hoiuala (vt p 3.3.4.). Pinnase paigutamine alale, kus seda juba varem tehtud on, looduskooslusi ei hävita, kuna alal ei ole taimi kasvanud. Pinnase hilisemal planeerimisel on võimalik looduskoosluste loomulik taastumine.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 2).

3.2.7. Ranna kaitse eesmärk on rannal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba

liikumise ja juurdepääsu tagamine (LKS § 37 lg 1 p 1 koosmõjus LKS § 34).

Põhiline protsess piirkonnas on setete liikumine läänest itta, ehk siis naabruses olevast rannast sadama suunas. Analüüsides ajaloolisi ortofotosid sadama piirkonnast võib täheldada, et sadama kai taha on kogunenud setteid, st kai lõikab ära loomulikku setete voo. Rannaprotsesse mõjutavad lisaks inimtegevusele ka lainetus, hoovused, tuul, jää. Kliimamuutuste kontekstis on muutunud sagedasemaks ilma jääta tormised talved, mis murrutavad olulisel määral rannikut ning kannavad sealt setteid minema[5].

Rannaprotsessid ei ole oluliselt muutunud teise kai ja kaldakindlustuse rajamisel (vt eelhinnangu ptk 1.2.2.). Käesolevalt ei planeerita aga uusi rajatise. Teostatakse olemasolevate rajatiste hooldust. Seega ei oma tegevus ise olulist mõju rannaprotsessidele, kuna tegemist on pikaajaliselt ekspluateeritud sadamaga ning teatavad mõjutused on sealsele rannale aja jooksul juba toimunud.

Siiski, avaliku istungi käigus tehtud paikvaatluses oli võimalik tuvastada ranna erosiooni Kruusi kinnistul. Üheks kõige efektiivsemaks ranna kaitse meetmeks on kannatada saanud randa liiva tagasitoomine, sh liiva pumpamise teel otse randa kui ka ladestamisel rannalähedasse merre[6]. Kui liiv pannakse rannale, siis aja jooksul jaotub see rannaprofiilil ning rand muutub tänu sellele erosioonile vähemtundlikumaks. Pagurannale paigutatav liiv võiks olla jämedam kui algne, vähendamaks setete erosiooni, vältima peab savise liiva kasutamist[7]. Seega liivase süvenduspinnase paigutamisel Kruusi kinnistu rannale ja pagurannale võiks randa kaitsta tugevate talviste tormide eest. **Kruusi kinnistu omanik on avaliku istungi käigus teinud ettepaneku paigutada pinnast erodeerinud rannaalale. Lähtuvalt eeltoodust tuleb ranna kaitse seisukohast eelistada pinnase paigutamist Kruusi kinnistu rannaalale ja pagurannale erosiooni mõju leevendamiseks. Kuigi pinnas liitub loomuliku settevooga ning aja jooksul kandub pinnas ida suunas, siis toetab süvenduspinnas ranna säilimist. Pinnase paigutamisel tuleb lähtuda keskkonnaloas toodud nõuetest (p 3.3.4.).**

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 4).

3.2.8. Keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui tegevus seab ohtu veekaitse eesmärkide saavutamise (VeeS § 192 lg 3 p 8). Keskkonnaloaga seatakse töökorralduslikud meetmed (vt ptk 3.3.), mille järgimisel ei seata vee erikasutustöid teostades ohtu veekaitse eesmärkide saavutamist. Arvestades kavandatud tööde mahtu, aega ja rakendatavaid meetmeid, puudub kavandataval tegevusel oluline mõju vee elustikule, merepõhja elupaikadele ja inimestele. Käesolevalt kõik võimalikud muutused jäävad loodusliku muutlikkuse piiridesse ja on pöörduvad ning mõju rannikuveekogumile on lokaalne ja tegevuse tulemusena ei halvene rannikuveekogumi seisund veepoliitika raamdirektiivi mõttes. Olulisuse hinnang on kokkuleppeline, teaduses on laiemalt kasutuses 5% ja 10% piir, see tähendab, nähtus peab olema mõjutatud vähemalt 5% või 10% ulatuses ja seejuures nimetatud erinevus peab lisanduma looduslikule varieeruvusele[8]. Puuduvad alused keskkonnaloa andmisest keeldumiseks (VeeS § 192 lg 2, KeÜS § 52).

3.3. Keskkonnaloale nõuete seadmine

Kuigi keskkonnaloa andmine ning selles nõuete ja tingimuste seadmine on Keskkonnaameti kaalutlusotsus, peab Keskkonnaamet kaalutlusotsuse tegemisel lähtuma HMS § 4 lg 2 sätestatust, mille kohaselt kaalutlusõigust tuleb teostada kooskõlas volituse piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve.

Arvestades VeeS § 193 lg 1 p 6, 8, 9 ja 12 ja KeÜS § 53 lg 1 p 6, seatakse keskkonnaloale töökorralduslikud nõuded ja tingimused.

3.3.1. Süvendustööde käigus tekib paratamatult heljunit. Süvenduse käigus satub pidevalt merre 4-10% süvendatavast pinnase kogusest. Heljumi pilv levib süvenduskohast edasi ca 200-300 m, sealt edasi langeb selle kontsentratsioon oluliselt. Heljum võib kahjustada kalade larvide ja noorjärgudel hingamist[9].

Hooldussüvendustöid teostatakse taotluse kohaselt väljaspool kalade rände- ning kudeaega 15. aprillist - 25. juuni. Meede fikseeritakse keskkonnaloas järgnevalt: Süvendustööd on keelatud 15. aprillist - 25. juuni, et välistada heljumi mõju kalade marjale ja noorjärgudele vahetult süvendamise ajal. Tööde vastaval korraldamisel ei kaasne tegevusega olulist negatiivset mõju kalastikule ja läbi toiduahela mõju linnustikule.

3.3.2. Vahetult süvendustööde alal põhjaelustik hävib. Põhjaelustikku mõjutab lisaks ka heljumi levik, seeläbi mõjutab heljumi levik ka sukelduvate lindude ja kalade toidubaasi. Lisandunud heljumi mõju põhjakooslustele võib täheldada veel 2-3 aastat pärast süvendustöid, seejärel tõuseb põhjaelustiku arvukus ja biomass normaalsele tasemele. On täheldatud, et kõrgemad heljumi kontsentratsioonid esinevad valdavalt suuremate tuulesündmuste korral, heljumi kontsentratsioon tõuseb märgatavalt, kui tuule kiirus on 10 m/s või rohkem[10]. Takistamaks heljumi levikut laiale merealale tuleb veesiseseid töid vältida tugeva tuulega (10 m/s).

Piirangud on vajalik, kuna tööde teostamisel tuulevaikse ilmaga ei kandu süvendamisel tekkiv heljum töödepiirkonnast oluliselt kaugemale. Lisaks, tööde teostamine nõrgemate tuultega võimaldab tööde teostamist parema kvaliteediga ning väheneb ka võimalike avariide oht. Seeläbi aitab tööde ajastamisel tuule kiiruse järgimise piirang kaasa kvaliteetse süvendustöö saavutamisele kui ka mõjutatava ala vähendamisele. Järelikult on rakendatav meede optimaalne.

3.3.3. Üldisi veekaitse eesmärke silmas pidades (VeeS § 31 lg 1 p 6) ning hajuheite minimeerimiseks (VeeS § 119 p 6) tuleb tööperioodil igapäevaselt jälgida visuaalselt vee kvaliteeti. Süvendustööd tuleb peatada, kui visuaalse seire käigus tuvastatakse reostusilmingud (õlilaigud, ebameeldiv lõhn või mõni muu reostusele viitav muutus) või oluline heljumi kandumine madalasse rannikumerre tööde piirkonnast kaugemale kui 300 m. Kui toimub süvendustööde ajal pidev visuaalne seire ja reostusilmingute ilmnemisel (õlilaigud, ebameeldiv lõhn või mõni muu reostusele viitav muutus) tööd peatatakse, reostuse riski maandatakse. Meetmed on sobilikud ja vajalikud tagamaks, et süvendustööde kaasnevad mõjud oleksid võimalikult lokaalsed ja minimaalsed ning jääksid loodusliku muutlikkuse piiridesse.

3.3.4. Süvenduspinnas on lubatud paigutada sadama kinnistule (kü 43101:001:2000) mahus kuni 100 m³ ning **Kruusi kinnistu (kü 56201:001:0790) rannaalale ja pagurannale** ja/või Ristna vanasse kruusakarjääri (kü 56201:001:0838) mahus kuni 2900 m³.

Sadama kinnistule setteid paigutades tuleb tagada, et setted ei valguks merre, rannaalale (ca 15 m laiune ala põhikaardile kantud rannajoonest) ega kõrval kinnistutele. Süvenduspinnase ebakorrektsel paigutamisel võib pinnas valguda mere ning jõuda tagasi sada akvatooriumi. Sel viisil suureneb kordussüvendamise vajadus. Süvenduspinnast ei ole lubatud paigutada puurkaevu hooldusalasse (VeeS § 154), kuna see võib seada ohtu põhjavee seisundi. Olukorra tekkimisel tuleb setete valgumine tõkestada koheselt liivakottide, palkide, kivide vm, kuni setete tahenemise ja planeerimiseni.

Suurema koguse süvenduspinnase paigutamiseks peab eelistama pinnase paigutamist Kruusi kinnistu rannaalale ja pagurannale (vt joonis loa lisas) sealse erosiooni leevendamiseks. Pinnast võib otse rannaalale pumbata või transportida veokiga. Pinnase paigutamist teostada madala veega ajal. Sadamapoolses osas võib veokiga vedades pinnase paigutada rannale ja pagurannale kuni 10 m tänasest rannajoonest merepoole (see on ala mis erodeeritud viimase ca 20 aastaga). Kihi paksus võib olla isegi suurem kui maapoolne vall. Pumpamise meetodit kasutades on lubatud pulp pumbata ranna peale, hiljem vajadusel on võimalik materjal rannale ja pagurannale laiali planeerida. Vähemalt 2 nädalat enne süvendamistööde algust tuleb kooskõlastada materjali ladustamise täpsem korraldus kinnistu omanikuga.

Ristna vanasse kruusakarjääri on lubatud pinnast paigutada väljaspool Keibu-Ristna hoiuala. Taotluse kohaselt on pinnase paigutuse ala ca 500 m autosõidu kaugusel, seega eelduslikult väljaspool hoiuala. Siiski fikseeritakse nõue ettevaatuspõhimõttest lähtudes. Alale paigutatakse pinnas juhul, kui seda ei ole võimalik kasutada Kruusi kinnistu rannaala erosiooniohu leevendamiseks. Vähemalt 2 nädalat enne süvendamistööde algust tuleb kooskõlastada materjali ladustamise täpsem koht Ristna vanas kruusakarjääris kohapeal RMK-ga. Pärast süvendatud pinnase tahenemist tuleb pinnas planeerida. Planeerimistööd tuleb teha esimesel võimalusel kuid hiljemalt kahe kuu jooksul. Ei ole lubatud süvenduspinnase mägedesse või vallidesse paigutamine.

LKS kohasest isendikaitsest^[11] lähtuvalt peab süvendatud materjali ladustamisel olema veendunud, et alale ei jää pesitsevate lindude pesasid ega poegi. Süvenduspinnase paigutamisel maismaale, tuleb pinnasest eemaldada prügi.

Töökorralduslikud meetmed süvenduspinnase paigutamisel on sobilikud hajuheite minimeerimiseks (VeeS § 119 p 6) ning tagamaks, et tegevus ei oleks vastuolus ranna kaitse eesmärkidega (LKS § 37 lg 1 p 1 koosmõjus LKS § 34). Meetmed on vajalikud tagamaks, et tegevusega ei kaasneks veekeskkonna (ja põhjavee) seisundi pikaajalist halvenemist ega ranna seisundi muutusi. Meetmete rakendamisel on töödega kaasnevad häiringud ajutised, peale töid pinnase paigutuse alad korrastatakse, st ei kaasne püsivaid muutusi. Ei ole mõnda teist vähem

koormavat abinõud, mis oleks vähemalt sama efektiivne. Meetmed on mõõdukad – süvendustööd on vajalikud sadama ohutuks kasutamiseks, kuid tööde tegemisega peab vältima keskkonnakahju tekkimist.

3.3.5. Kasutatav tehnika peab olema töökorras ja ei tohi põhjustada täiendavat pinnase- ega veereostust[12] ega tekitada keskkonnakahju[13]. Tööde käigus tuleb järgida head ehitustava ning jälgida töötavate mehhanismide tehnilist korrasolekut. Naftasaaduste, mürgiste ainete või heitveega saasteainete looduskeskkonda sattumisel, avarii või selle ohu korral koheselt võtta tarvitusele abinõud avariilise reostuse peatamiseks ja likvideerimiseks või ennetamiseks. Töökorras tehnika kasutamisel ei ole tõenäoline õlireostuse tekkimine ja seeläbi ümbritseva keskkonna kahjustamine. Rakendades töökorralduslikke meetmeid jäävad vee erikasutusega kaasnevad võimalikud muutused loodusliku muutlikkuse piiridesse ning mõju rannikuveekogumile on lokaalne ja tegevuse tulemusena ei halvene seisund veepoliitika raamdirektiivi mõttes. Kasutatav meede on sobiv, vajalik ja mõõdukas. Õnnetustega kaasnev keskkonnareostus võib olla pöördumatu ning selle likvideerimisega kaasnevad kulud märkimisväärsed.

3.3.6. Keskkonnaamet lähtus loa andmisel ja meetmete seadmisel taotlusest. Keskkonnaloaga seatud meetmeid järgides on võimalik teostada vee erikasutustöid ilma keskkonnale olulist mõju avaldamata. Seega, tööde tegija on kohustatud kasutama keskkonnaloa taotluses kirjeldatud tehnoloogiat ja töökorraldust ning teostama töid mahus, mis on toodud Keskkonnaametile esitatud taotluses. Keskkonnaloale kantud nõuete mitte täitmise korral on Keskkonnaametil, vastavalt KeÜS § 62 lg 2 ja VeeS § 194 lg 2 p 4 õigus tunnistada keskkonnaluba kehtetuks. Loas määramata juhtudel tuleb lähtuda veeseadusest ning selle alusel kehtestatud õigusaktidest.

3.4. Aruandluse esitamine

Keskkonnaloa omaja on kohustatud vastavalt VeeS § 195 lg 1 esitama üks kord aastas keskkonnaloa andjale aruande VeeS § 187 p 1–6, 9, 11, 15 ja 18 nimetatud tegevuse kohta, st veekasutuse aruande. Keskkonnaloa omaja esitab aruande, kui VeeS § 187 punktides 8 ja 10 nimetatud tegevus toimub meres. Seega veekasutuse aruanne tuleb esitada meres süvendamisel, tahkete ainete paigutamisel ja kaadamisel. Veekasutuse aruanne tuleb esitada vastavalt VeeS § 195 lg 2 ja lg 3 ning vastavalt keskkonnaministri 16.01.2020 vastu võetud määrusele nr 6 „Veekasutuse aruande täpsustatud andmekoosseis ja aruande esitamise kord“. Veekasutuse aruanne esitatakse keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

3.5. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad taotlejal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Taotleja peab järgima VeeS ja selle alamaktides kajastud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalused kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „[Keskkonnakaitseloa omaja meelekspea](#)“.

- [1] pagurand – merepõhja rannajoonelähedane osa, mis jääb ajuti paguvete ajal kuivaks.
- [2] VMK materjalid kättesaadavad: <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027#meetmeprogrammi-doku> (22.01.2024)
- [3] Veemajanduskavade info on kättesaadav <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027> (22.01.2024).
- [4] HELCOM Süvendamise ja kaadamise juhend. Kättesaadav: <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2024/03/HELCOM-Guidelines-for-Management-of-Dredged-Material-at-Sea.pdf> (11.03.2024).
- [5] Orviku, O. 2018. Rannad ja rannikud.
- [6] Tõnisson, H. jt 2023. Metoodika väljatöötamine laevateedele kuhjuvate rannasetete mahu ja kvaliteedi määramiseks ning kasutamiseks randade taastamisel Pärnu sadama ja seda ümbritsevate randade näite. Kättesaadav: [Pärnu sadama ja Valgeranna liivad KIK projekt Lopparuannetonisson \(2\).pdf \(tlu.ee\)](https://tlu.ee/Pärnu_sadama_ja_Valgeranna_liivad_KIK_projekt_Lopparuannetonisson(2).pdf) (30.01.2024).
- [7] Tõnisson, H. jt 2023. Metoodika väljatöötamine laevateedele kuhjuvate rannasetete mahu ja kvaliteedi määramiseks ning kasutamiseks randade taastamisel Pärnu sadama ja seda ümbritsevate randade näite. Kättesaadav: [Pärnu sadama ja Valgeranna liivad KIK projekt Lopparuannetonisson \(2\).pdf \(tlu.ee\)](https://tlu.ee/Pärnu_sadama_ja_Valgeranna_liivad_KIK_projekt_Lopparuannetonisson(2).pdf) (30.01.2024).
- [8] Tõnis Põder, 2017. Keskkonnamõju hindamise käsiraamat. Kättesaadav: https://www.envir.ee/sites/default/files/poder_kmh_kasiraamat.pdf (18.01.2024).
- [9] OÜ EstKONSULT, 2020. Kelnase sadama vee erikasutusloa KMH Töö nr E1401.
- [10] Paldiski Lõunasadama süvendustööde aegse heljumi seire aruanne 2020 (<https://www.ts.ee/wp-content/uploads/2020/05/Paldiski-L%C3%B5unasadama-s%C3%BCvendust%C3%B6%C3%B6de-heljumi-seire-aruanne-2020.pdf>) (23.01.2024).
- [11] Looduskaitse seadus § 55 lg 6, lg 6¹.
- [12] Veeseadus § 71 lg 3: Merereostus on inimtegevuse tagajärjel ainete, energia, radioaktiivse kiirguse, elektri- ja magnetvälja, müra, infra- ja ultraheli otsene või kaudne õhku või merekeskkonda juhtimine või sattumine sellisel määral, et sellel on või võib olla kahjulik mõju, näiteks oht inimese tervisele ja varale, kahju elustikule, merendustegevusele ja merendusteenuste kasutamisele, mereökosüsteemide või nendest otseselt sõltuvate vee- ja maismaaökosüsteemide kvaliteedile, sealhulgas elustiku mitmekesisuse vähenemine, hüvede vähenemine ja vee kvaliteedi halvenemine, mistõttu on häiritud merekeskkonna õiguspärane kestlik kasutamine.
- [13] Veeseadus § 145. Keskkonnakahju tuvastamine ja algne olukord.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Emma Krikova
juhtivspetsialist
veeosakond